

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Місюкевіча Анатолія Стефановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 1 Закону України „Про забезпечення функціонування української мови як державної“, частини першої статті 29, пункту 1 частини третьої статті 429 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
7 липня 2026 року
№ 172-3(II)/2026

Справа № 3-142/2026(317/26)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Городовенко Віктор Валентинович – головуючий, доповідач,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Місюкевіча Анатолія Стефановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 1 Закону України „Про забезпечення функціонування української мови як державної“ від 25 квітня 2019 року № 2704–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 21, ст. 81), частини першої статті 29, пункту 1 частини третьої статті 429 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Місюкевіч А.С. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину першу статті 1 Закону України „Про забезпечення функціонування української мови як державної“ від 25 квітня 2019 року № 2704–VIII (далі – Закон), частину першу статті 29, пункт 1 частини третьої статті 429 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до частини першої статті 1 Закону єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

Згідно з частиною першою статті 29 Кодексу „кримінальне провадження здійснюється державною мовою. Сторона обвинувачення, слідчий суддя та суд складають процесуальні документи державною мовою“.

За пунктом 1 частини третьої статті 429 Кодексу касаційна скарга повертається, якщо „особа не усунула недоліки касаційної скарги, яку залишено без руху, в установлений строк“.

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Місюкевіч А.С. у березні 2026 року звернувся до Шевченківського районного суду міста Києва зі скаргою на бездіяльність слідчого стосовно невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Слідчий суддя Шевченківського районного суду міста Києва ухвалою від 19 березня 2026 року скаргу повернув Місюкевічу А.С., оскільки вона „викладена російською мовою та не містить перекладу на українську мову, тобто не відповідає вимогам законодавства України щодо державної мови“.

На зазначену ухвалу слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва Місюкевіч А.С. подав апеляційну скаргу.

Київський апеляційний суд ухвалою від 1 квітня 2026 року апеляційну скаргу повернув Місюкевічу А.С., оскільки її складено російською мовою.

Не погодившись із вказаною ухвалою Київського апеляційного суду, Місюкевіч А.С. звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою.

Колегія суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 10 квітня 2026 року касаційну скаргу Місюкевіча А.С., яку складено російською мовою, тобто подано без додержання вимог, установлених статтею 427 Кодексу, залишила без руху та встановила строк для усунення недоліків касаційної скарги.

На виконання зазначеної ухвали суду касаційної інстанції Місюкевіч А.С. подав „нову касаційну скаргу, яка знову викладена недержавною мовою, за винятком окремих фраз і цитат державною мовою, тобто недоліків поданої раніше касаційної скарги він не усунув“. У зв'язку з цим колегія суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 21 квітня 2026 року касаційну скаргу разом з усіма доданими до неї матеріалами повернула Місюкевічу А.С.

1.2. Місюкевіч А.С. зазначає, що Верховний Суд застосував частину першу статті 29 Кодексу „у такому нормативному значенні, за якого вимога щодо державної мови судочинства була фактично поширена також на учасників судового процесу, попри відсутність прямого законодавчого припису щодо цього“; „таке застосування закону є непередбачуваним, непропорційним та несумісним із принципом юридичної визначеності як складовою принципу верховенства права“.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що „застосування пункту 1 частини третьої статті 429 КПК України у взаємозв'язку з частиною першою статті 29 КПК України призвело до непропорційного обмеження права заявника на доступ до суду“, а також „не відповідає статтям 8, 24, 55 та 64 Конституції України“.

Автор клопотання зазначає, що „застосування частини першої статті 1 Закону <...> за якого ця норма використовується судами як підстава для повернення процесуальних документів без розгляду виключно через мову їх

викладення <...> непропорційно обмежує право на судовий захист“, а також „не відповідає принципу правової визначеності“.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності частини першої статті 1 Закону, частини першої статті 29, пункту 1 частини третьої статті 429 Кодексу, Місюкевіч А.С. цитує приписи Конституції України, Кодексу, законів України, посилається на Рішення Конституційного Суду України від 28 лютого 2018 року № 2-р/2018, а також на судові рішення у своїй справі, копії яких долучено до конституційної скарги.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Із аналізу конституційної скарги випливає, що Місюкевіч А.С., твердячи про невідповідність Конституції України (неконституційність) частини першої статті 1 Закону, частини першої статті 29, пункту 1 частини третьої статті 429 Кодексу, не навів аргументів, як саме ці приписи Закону, Кодексу порушують його конституційні права, а лише висловив незгоду із тлумаченням та застосуванням Верховним Судом у своєму судовому рішенні оспорюваних приписів Закону, Кодексу.

Наведене свідчить, що Місюкевіч А.С. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності зазначених приписів Закону, Кодексу, а отже, не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний

Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Місюкевіча Анатолія Стефановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 1 Закону України „Про забезпечення функціонування української мови як державної“ від 25 квітня 2019 року № 2704–VIII, частини першої статті 29, пункту 1 частини третьої статті 429 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**